

Ajankohtaista PIMA-asioista

KASELY
Kuntapäivät 29.11.2016

Kari Pyötsiä PIRELY
Kati Häme KASELY

Valtakunnallinen pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintastrategia eli "PIMA-strategia"

- Suomessa on tehty PIMA-työtä noin neljännesvuosisata => tuli aika arvioida ja määritellä uudelleen valtakunnallisesti keskeiset tavoitteet sekä kehittämisen periaatteet ja keinot
 - PIMA-strategiatyö käynnistyi lokakuussa 2014
- Strategia [Suomen ympäristö 10/2015](#) valmistui loppuvuonna 2015

Päämäärä ja tavoitteet

STRATEGIAN TAVOITTEET

1. Riskikohteet tunnistetaan tutkitaan ja kunnostetaan järjestelmällisesti

2. Alueidenkäyttö ja pilaantuneiden maa-alueiden riskinhallinta tukevat toisiaan kestävien kokonaisratkaisujen saavuttamiseksi.

3. Tietojärjestelmät tukevat suunnittelua ja päätöksentekoa käyttäjälähtöisesti.

4. Kunnostusmenetelmät ovat kustannustehokkaita, säästävät luonnonvaroja, minimoivat haitalliset ympäristövaikutukset ja edistävät kiertotaloutta.

5. Menettelytavat ovat vuorovaikutteisia ja toimijoiden työnjako, vastuut ja velvoitteet ovat selkeitä.

6. Toiminta ja viestintä ovat avointa, läpinäkyvää ja vuorovaikutteista.

STRATEGIAN PÄÄMÄÄRÄ

Pilaantuneiden
maa-alueiden
riskit terveydelle ja
ympäristölle
on saatu hallintaan
kestävällä tavalla
vuoteen 2040
mennessä.

Strategian keinoja

Taulukko 1. Alueidenkäytön tavoitteen keinot, toimijat ja toimenpidesuosituksia.

Keinot	Toimijat ja toimenpidesuosituksia
Kuntien alueiden käytön suunnittelussa otetaan pilaantuneet maa-alueet ja niiden hyödyntämismahdollisuudet huomioon riittävän aikaisessa vaiheessa.	Kunnat, alueidenkäytön suunnittelijat, ympäristöviranomaiset ja ELY-keskukset - varmistavat, että eri toiminnot (mm. puistot, päiväkodit ja asunnot) sijoitetaan jo suunnitteluvaiheessa pilaantuneiden maa-alueiden sijainnin kannalta järkevästi. - tiivistävät suunnitteluvaiheen yhteistyötä maanomistajien, kiinteistönkehittäjien ja rakennusliikkeiden kanssa.
Kunnat edistävät suunnitelmallisesti entisten teollisuustoimintojen alueiden uudistamista ja uudelleenkäyttöä. Näin turvataan luonnontilaisten alueiden arvoja ja eheytetään kaupunkiseutuja.	Kuntien alueidenkäytön suunnittelijat - laativat yhteistyössä hankekehittäjien ja maanomistajien kanssa suunnitelman alueiden kehittämiselle. - edistävät uudenlaisten hankekehitysmahdollisuuksien käyttöä pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallinnassa. - sijoittavat uusia toimintoja, joihin liittyy ympäristön pilautumisriski, jo pilaantuneille maa-alueille.
Kaavatalouden arvioinnissa otetaan huomioon maaperän kunnostuksen tarve, kustannukset ja kaavan toteutumisesta saatava	Kuntien alueidenkäytön suunnittelijat, ELY-keskusten ympäristöviranomaiset - tiivistävät varhaisen vaiheen yhteistyötä kaavatalouden ja

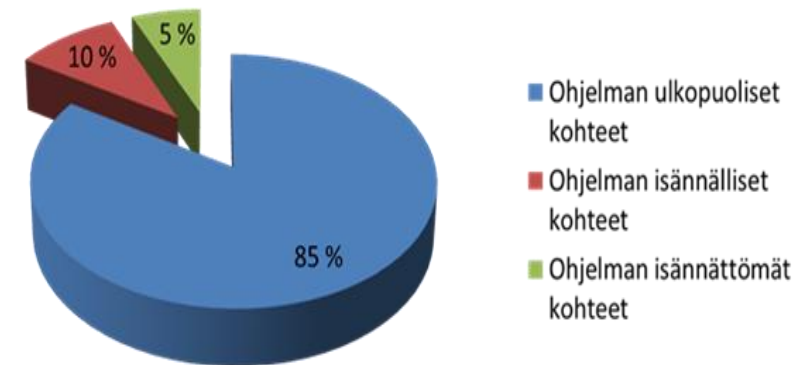

■ ESIMERKKI TAVOITTEIDEN KEINOTAULUKOSTA

Valtakunnallisen tutkimus- ja kunnostusohjelman kohteet

- Ohjelman tavoitteena on priorisoida ympäristön ja terveyden kannalta kiireelliset kohteet valtakunnallisesti ja edistää näiden systemaattista tutkimista ja riskienhallintaa tehostetulla organisaatiolla.
- Alustavan arvion mukaan näiden ohjelmakohteiden osuus kaikista (250 – 300 kpl/a) kunnostuksista olisi noin 15 %
- Ohjelmaa täydentää määräaikainen kokeiluhanke.

Tutkimus- ja kunnostusohjelman vaiheet

Maaperäntilan tietojärjestelmän tietojen ylläpito ja päivittäminen

- Kartoitetaan alueita/kohteita, joissa maaperä on saattanut pilaantua
- Kootaan ja päivitetään MATTI-kohteiden tietoja

Tutkimusohjelmassa kokoaminen

- Pisteytetään TUOPPI-mallilla MATTI-kohteet, joiden pilaantuneisuus ja puhdistustarve on arvioimatta
- Tarkastetaan kohteiden kiireellisyys ja kootaan tutkimusohjelma
- Arvioidaan ohjelmassa mukana olevien kohteiden isännällisyys/isännättömyys

Pilaantuneisuustutkimukset ja kunnostustarpeen arvioinnit

- Toteutetaan A1-luokan kohteissa vuoteen 2027 ja A2-luokan vuoteen 2040 mennessä
- Tutkitaan Isännättömät kohteet: ohjelman mukaisessa järjestyksessä
- Sovitaan isännällistenkohteiden tutkimuksista ja niiden aikataulusta vastuutahon kanssa

Kunnostusohjelman kokoaminen

- Priorisoidaan kunnostustarpeessa olevat kohteet KUPPI-mallilla
- Tarkastetaan kohteiden kiireellisyyspisteet ja päivitetään kunnostusohjelmaa
- Arvioidaan ohjelmassa mukana olevien kohteiden isännällisyys/isännättömyys

Kohteiden kunnostaminen vuoteen 2040 mennessä

- Kunnostetaan A-luokan isännättömät kohteet ohjelman mukaisessa järjestyksessä
- Sovitaan isännällistenkohteiden kunnostamisesta ja toimenpiteiden aikataulusta vastuutahon kanssa

- Priorisointi perustuu MATTI-tietoihin
- Pohjavesiriskillä suuri painoarvo => Kaakkois-Suomessa paljon riskikohteita
- Vesienhoidon toimenpideohjelmat huomioidaan, tutkimukset 2027 mennessä
- Kunnostustarve perustuu riskinarvioon
- Tehdään mallikelpoista työtä.

Valtakunnallinen tutkimus- ja kunnostusohjelma (2016–40)

- Isännättömiä riskikohteiksi luokiteltuja pilaantuneita alueita tutkitaan [valtion jätehuoltotyöjärjestelmän](#) kautta.
 - Tämän vuoden keväästä tutkimukset ja kunnostukset on keskitetty Pirkanmaan ELY –keskuksen valtakunnalliseksi tehtäväksi
 - Valtio osallistuu kohteiden tutkimuksiin ja kunnostuksiin joko tekemällä hankintoja tai myöntämällä avustuksen.
 - Toisena osapuolena on usein kunta, jolle kunnostamisvelvoite on kohtuutonta.
- Lisäksi öljypilaantuneiden kohteiden kunnostamiskustannuksia korvataan [öljysuojarahastosta](#) (JASKA, ESKO, SOILI), jonne on talousarviossa siirretty varoja öljyjättemaksun kertymästä.

Kokeiluhanke

- Osa strategian toimeenpanoa, joka toteutetaan osana hallituksen kärkihanketta 'kierotalouden läpimurto ja puhtaat ratkaisut'.
- Tavoitteena on tuottaa yhteiskunnallista hyötyä kehittämällä pilaantuneiden maiden riskienhallintaan ja kunnostukseen liittyviä menetelmiä ja toimintatapoja, sekä edistää alalla toimivien cleantech yritysten kilpailukykyä ja mahdollisuuksia kansainväliseen liiketoimintaan.
- Kokeiluhankkeen toteuttamiseksi on ympäristöhallinnolle varattu 2 mEUR sekä TEKESin kautta jaettavalle demonstraatorahoitukselle (2016-18) 2 mEUR.

Tulostavoitteet 2017

- Tutkitaan 30 - 40 isännätöntä merkittävää riskikohdetta ja kunnostetaan 5 - 7 kohdetta valtion jätehuoltotyönä.
- Kokeiluhankkeessa käynnistetään 2 - 4 kokeilukohdetta ja toteutetaan 6 - 10 T&K –hankkeita

Teemaksi kokeilukohteille valittu **klooratut hiilivedyt ja pohjavesien turvallisuus**

Pirkanmaan ELY –keskuksen yhteyshenkilöt tutkimus- ja kunnostusohjelman sekä kokeiluhankkeen toteutuksessa

Pirkanmaan yhteyshenkilöitä:

- Kari Pyötsiä, tutkimus- ja kunnostusohjelman projektipäällikkö
- Jarno Laitinen, kokeiluhankkeen projektipäällikkö
- Neljä uutta PIMA –asiantuntijaa aloittaa vuoden 2017 alusta

www.maaperakuntoon.fi (alkaen 15.12.)

Maaperän tilan tietojärjestelmän rajapinta-aineisto (päivittyvä data) saatavilla kunnan omaan sisäiseen paikkatietojärjestelmään.

- Rajapinnan käyttöönotto ja käyttö ei maksa mitään, mutta vaatii ensin käyttöoikeussopimuksen allekirjoittamisen.
- Lisätietoa SYKE:n Gis-tuesta **gistuki.syke@ymparisto.fi**